

Štev. 6.

V Ljubljani, dne 5. junija 1913.

Leto V.

Tri rane.

Kadar je kdo hudo bolan, si hitro poišče dobrega zdravnika, da se ustavi nadaljni razvoj bolezni. Tudi naš narod trpi na nevarnih boleznih, ki mu izpodjedajo življensko moč in ovirajo krepki napredek. Poglejmo danes le tri najgloblje rane, dasiravno bi jih mogli tudi več naštet.

1. Vedno večjo škodo nam povzroča izseljevanje. Do konca aprila se je izselilo iz novomeškega glavarstva 479 ljudi, ki so se oglasili; prav veliko fantov je šlo tudi brez uradnega dovoljenja. Do danes je vseh izseljencev nad 600. Brali smo tudi, da se je samih Kočevarjev izselilo tudi 600. Na Gorenjskem je bilo v nekaterih krajih izseljevanje poprej skoraj neznano. Čim bolj so v zadnjih letih prišli ljudje v dotik z zunanjim svetom, bolj je rastlo izseljevanje. Samo iz Kranjske se je letos izselilo gotovo nad 4000 ljudi v najboljših letih, ki se kmetijstvu odtegnejo. Če je vsak vzel le vsoto 500 K, je to znašalo 2 milijona kron. Mnogi so res dobili karte iz Amerike za vožnjo in preskrbo. Teh je primeroma malo. — V času najhujšega pomanjkanja denarja gre taka vsota denarja iz dežele! Denar se večinoma išče pri prijateljih. »Pomagaj, saj ti bom vrnil!« — Poljsko delo se zaradi pomanjkanja delavcev ne more več natančno opravljati. Poznam take kmetije, kjer je le žena z otroci doma. Najstari otrok ima deset let. Pri tem se še mali otroci s težkim delom končajo. Kaj bo z izseljenci? Tudi v Ameriki bo enkrat, morebiti prav kmalu konec rodovitnih let. Po tovarnah in premogokopih, kamor večinoma gredo naši ljudje, se delo lahko vsak mesec ustavi. Boljše je na polju Kanade ali Argentini. Toda že zdaj je rodovitna zemlja v Argentini dražja kakor pri nas, vsaj nekaj ur okoli večjih mest. Na tuje gredo sreče iskat, ko jim je

Bog doma zemljo blagoslovil. Sužnji postanejo tujega kapitala, ko jim domači dom propada. Kakor kažejo poročila, pridejo večinoma ob vero, čeprav izseljenci ne precej, pa gotovo njih potomci. Pa tudi zaželjenečasne sreče ne najdejo. Materni jezik še znajo, njih otroci in otroci otroci še vedeli ne bodo, da so naše krvi. Če se povzamemo, bomo rekli: Izseljevanje nam uničuje domače gospodarstvo, oslabi naš rod, izseljencem samim pa povzroča največjo škodo za večno, skoraj gotovo tudi za časno srečo. Naj vsak med domačini zavira, kolikor mogoče izseljevanje. Mi moramo domačo zemljo in našega kmeta povzdigniti.

2. Druga nemanjša rana je prepirljivost ljudi in tožbe, ki iz te izvira. Nekdaj so se ljudje med sabo skregali, včasih tudi stekli, se nekaj časa grdo gledali in se potem ob lepi priložnosti, če ne poprej, pa gotovo v postu, spravili. Nobenemu še na misel ni prišlo, da bi šel tožiti za razžaljenje časti. Bile so pa že od nekdanj v navadi drage tožbe zaradi meja, kakih malih jarkov, mejnih dreves. Mnogi kmetje so ob vse prišli in si niso pozneje več mogli pomagati.

Zdaj je pa strast dorastla skoraj do besnosti. Se se tožijo zaradi sveta, ki ni vreden 5 K, pa vsak izmed nasprotnikov zapravlja 500 K. — Zdaj so nastopile še pravde zaradi razžaljenja časti.

Reci nasprotniku najbolj nedolžno besedo, katero ima za razžaljenje, izroči te advokatu, gotovo si obsojen. Obsojeni zopet nasprotno toži pri advokatu, vedno iščejo priložnosti, da izpeljejo sovražnika in mu večjo škodo napravijo. Zlasti ženske so zelo hude postale. Sodniki bi morali večkrat take tožbe zavrniti, pa navadno vse obsodijo, da se strast še hujše razvname. Zdi se tudi, da so na mnogih krajih ljudje, ki nalašč hujskajo ljudi in jih potem nauče, h kateremu advokatu

naj gredo. Tako postopanje je umazano in nevredno dostojnega človeka.

Ob pravdi se strast razpali. Nima denarja za sol in potrebno obleko, toda za pravdo naj gre zadnji rep iz hleva, da le nasprotnik ne bo dobil. Če pride odvetnik iz Ljubljane, račun navadno 100 K za en sam dan. Odvetniki imajo take pravde najrajši. Ni treba prav nič truda. Opaža se tudi pri drugih pravnih, da se vedno žene do zadnje stopnje, čeprav vsak pameten človek ve, da ni upanja. »Poskusimo, saj ne bo veliko veljalo. Morebiti bo pa le,« pravi prijatelj, ki vselej pošlje, ko je vse izgubljeno, račun, da se ga vsak ustraši. Ta škodoželjnost je ena najbolj žalostnih strani pri našem ljudstvu. Kljub temu še ni nobeden dobil pri sodnji svoje časti. Če preudarimo število odvetnikov in vseh drugih zagovornikov, pa vse komisije in pota, nam bo jasno, da plačajo naši kmetje za nepotrebne pravdne stroške nad dva milijona kron v enem letu. Občinski posredovalni uradi se dosedaj niso posebno izkazali, ker jim ne gredo sodnje na roke. Kdor ljubi svoj narod, naj skuša sovražnike pomiriti. Kdor ima mrvico pameti, naj ne toži nikdar za razžaljenje časti. Koliko bolj mirno življenje bo imel, če nekoliko potrpi in vse Bogu daruje, naj On skrbí za njegovo dobro ime.

3. Tretja rana, zadosti znana, je pijančevanje. Popilo se je tudi poprej veliko pijače. Ob zadnjih slabih vinških letinah se je pa grozno pomnožilo žganjepitje. Oblasti so prepovedale žganje točiti ob sobotah popoldne in zvečer ter ob nedeljah cel dan. Skoraj nikjer se za to gostilničarji in trgovci ne zmenijo. Brez skrbi se vedno toči. Žganjarji postanejo divji, kakor zverine. Opažamo, da so se ga tudi otroci počasi navadili. Kdor se ga je oprijel, ga ne opusti več. Žganjarji so nespособni za napredek in vsako veliko delo. Ker je vino tako drago, kupujejo žganje tudi bolj pametni gospodarji.

Ali bi ne bilo bolje, da bi se raje večja plača dala mesto pijače, s čimur bi bili delavci in še zlasti ženske zadovoljne! Kdor bi ga ravno hotel, ga lahko s seboj prinese. Tudi v tem vprašanju bo treba resnega dela, da se razširjevanje kuge vsaj nekoliko ustavi.

Gosposke in kmečke žene.

Mnoga dekleta si mislijo, da je življenje v mestih kakor prava nebesa na svetu. Tudi žene in matere so nevoljne nad obilnimi križi revnega stanu na deželi, ko se po mestih tako prijetno živi. Če se pa bolj globoko pogleda, kakšno je življenje v mestih, se kmalu spozna, da ni vse zlato, kar se sveti. Skoro gotovo so priproste žene na deželi bolj srečne, kakor bogate gospe v mestih.

Zelo priletni gospod, ki je natančno spoznal svet in višje kroge še posebno, pravi, da mu ni nobena stvar na svetu bolj zoprna, kakor mlade bogate in lepe dame. Ravno bogastvo in lepota navadno pripomoreti k pokvarjenju. Bogastvo napravi človeka trdega in brezsrčnega, da ne vidi nikjer tuje bolečine in nesreče, da nima usmiljenja do bolnih in zapuščenih. V sled lepote so pa od mladega vajene, da se jim vse liže. Vse se jim mora klanjati, vse le njihovo voljo izpolniti, sama je pa le zato na svetu, da se veseli in vživa. Veliko je v mestih prav vzglednih žen, toda nekaj ni takih, kakor bi morale biti. O teh govorimo. Te visoke dame imajo v družini vedno na ustih sladki smehljaj, doma so pa večkrat prave kače. Neka visoka gospa je bila jezna na svojo dekle. Nalaga ji je v kuhinji noge s kropom polila, da je bila reva več dni v postelji. Izgovorila se je z nesrečo, poslala po zdravnika, vse plačala, toda maščevala se je vendar.

Druga je bila pri tovaršicah slajša kot med. Ko je temu gospodu, ki to pripoveduje, enkrat slabo postalo, je ostal sam v posebni sobi, da hišna gospa ni za to vedela. V tem privihru v sobo vedno sladka gospa, toda zdaj divja nad posle kakor pošast. »Zdelo se mi je, kakor bi morilec z bodalom čakal na svojo žrtev.«

Za molitev in pobožnosti ni dosti časa. Vse to je k večjemu za parado, da se o milostni v lepi obleki več piše in govori. Otroci so le v nadlego, čim manj, tem boljše. Že dva sta preveč. Čemu bi mati učila male, čemu pazila? »Zakaj ima denar, zakaj so domače učiteljice in učitelji, čemu zavodi z notranjo šolo?« Gospa ima toliko dela! Že ob desetih vstane in še pred poldnem je gotova s svojo frizuro in obleko. Potem je treba goste sprejemati,

vizite delati, igre obiskati, na bal se podati, h koncertu iti ... ne trenutek časa reži ne ostane do pozne noči.

Nič ni hudega, če opravi, če ne moli in ne drži zakonske zvestobe. Toda biti mora vedno lepo oblečena. Če ne bi imela klobuka po novi modi in bluzo po pariškem zadnjem kroju, je to neodpustljivo. S takimi ljudmi še občevati ni mogoče, ki imajo skozi več let staro obleko. Zdaj se je razvila po svetovnih mestih še navada, da popišejo obleko visokih dam, ki so bile pri slovesnosti. »Dvakrat si vendar ne morem dati popisati obleko.« Najdragocenejša svila, prelepi baržun, umetne čipke, daljnji ptiči, zlato, srebro in dragi kamni morajo gospej služiti, da se res lepo napravi za eno parado. Dragih kamnov, ki veljajo na tisoče in tisoče, mora imeti celi cent za razne priložnosti. Obleka takih dam stane za enkrat do 10.000 K in čez. Čez leto pride to na stotisoče in stotisoče. Kadar napravijo doma slovesnosti, mora biti vedno kaj zanimivega, novega, posebnega, vse naj bo v cvetlicah. Druga hoče drugo prekositi. Ali je potem čudno, če se milijonarji težko izhajajo. Mnogi moške imajo na stotisoče dohodkov, pa vendar jim vedno denarja manjka. Od tod se da razlagati, da največji bogataši v kratkem napravijo svoje premoženje in še drugim poneverijo, kar morejo doseči. O dobri vzgoji otrok pri takih materah še govoriti ni mogoče. Ali je to sreča, ali je to pravo življenje?

Zdaj pa pogledajmo življenje priproste kmečke žene. Niso vse enake, nekaj je tudi žalostnih izjem, toda splošno je podlaga zdrava. Neumnost v obleki je s poroko skoro minula. Žena ima zdaj druge skrbni in druge težave. Tako skromno je oblečena, da se včasih še proti mrazu ne varuje, tako skrbno vse staro pošiva in porabi, ker je polna hiša drobiža, ki hoče vse novo imeti. Poznate to našo mater? Mater revežev in zapuščenih? Sama v revščini in pomanjkanju da vsakemu revežu, ki k hiši pride, kruha, moke, jedi, prenočišče, kar more, kar ima. Poznate ono mater vaških revežev, vdov in sirot? Ob mraku na skrivaj prihajajo v vas, na tihem se potoži odprtemu srcu, ki nikoli roke ne zapre. Nobeden ne zve, vse se skrivaj dela po besedi: »Naj ne ve levica, kar je storila desnica.«

Kadar se za cerkev, za čast božjo, za nove naprave nabira, vselej je naša mati zraven. Šama trpi pomanjkanje, toda dá še več, kakor more. »Mati, bo preveč.« — »Boste pa nazaj dali, če bo kaj ostalo.« Učenka Križanega ve, da s tem otrokom temelje sreče postavlja, ki so močnejši in trpežnejši, kot predali polni zlata. Kolikokrat so to v resnici darovi vdove, ki je vse dala. Očito je pa tudi, da pri taki hiši ostane božji blagoslov.

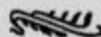
Naša dobra mati ni zaspana. Zgodaj vstati ima navado. Prvo delo je zbrana molitev in zadnja tudi gotovo. Kdor va, koliko imajo žene matere

opravila, se bo čudil, da morejo tolikokrat v cerkev in k sv. zakramentom. Mene je skušnja učila, da imajo ravno take matere vse svoje opravke najbolj v redu opravljene, ki so največkrat v cerkvi. Kako lepo je gledati mater za topljeno v molitev pred Najsvetejšim. Moli s takim zaupanjem, s tako živo vero, kakor bi Boga pred sabo videla. Kako naglo ji mine čas v cerkvi. Tu je vsa srečna, tu vse drugo pozabi in pride pokrepčana domu. Pila je iz studenca žive vode in daje od tega duha prave gorečnosti tudi svojim domačim. Najraje je pred tabernakljom, kjer se more z Jezusom naravnost pogovoriti. Oh, koliko je duš, ki imajo za Boga goreče srce, kakor so ga imeli svetniki. V delu je zgled vsem. Bratje in sestre so zapustili moža in šli po svetu. Sama sta, delati mora za dve ali tri. Pri vsem pa še ostane skrb za otroke, da bi dobri ostali. Kolikokrat moli, da naj jih Bog raje k sebi vzame, kakor pripusti, da bi zašli. Največja žalost in največja nesreča je v otrokovem padcu.

S kako gorečnostjo uči svoje otroke moliti. Prvo, kar mora otrok znati, je Bogka zahvaliti in križ narediti. Marijini zgled ji je skoro vedno pred očmi.

Posvetni gospodje se čudijo, da kmečki stan vse druge zalaga. Kmečki sinovi so najbolj stanovitni in vztrajni delavci, ki ohranijo ono odločnost, ki more vse dokončati, ono živahnost in navdušenost, ki nikoli ne obupa. Te zlate značaje, te dobrotnike naroda je redila in učila večina kmečka mati. Svet preveč pozabi, da se mora volja v dobrem z mladega utrditi. Materina pobožnost in materino usmiljenje, delo, stanovitnost, ljubezen in potrpežljivost se vtisnejo globoko v otrokove misli in so zanj najlepša šola lepega življenja. Imajo drugod bolj bogate ljudi in lepše hiše, toda pobožnejših in bolj usmiljenih mater nimajo nikjer po svetu. Dokler bodo naše kmečke matere v tem duhu vzgajale otroke, se nam ni bati za narod. Koliko je odličnih mož v vseh stanovih, kateri se imajo za vse zahvaliti dobri in skrbni materi. Kdo torej več narodu koristi, ali bogata, fina dama s potratnim življenjem, z razkošno obleko in raznimi zabavami, ali kmečka žena z žuljavimi rokami, ki se popolno za Boga in svojo družino žrtvuje? Menda je vsakemu jasno, da priprosta mati stokrat več stori za svoj rod, kakor imenitna gospa.

S tem je pa tudi odgovor dan, katera je srečnejša. Res ginejo dnevi kmečke matere v težkem in trudapolnem delu, malo dobrega vžije, toda to življenje molitve, skrbi in dela je obžarjeno z lučjo božje milosti, neizmerno lepše kakor vse prazne zabave in besede visokih krogov. Bodi dobra, res vzgledna mati v svojem stanu, ker s tem spolniš, kar Bog od tebe pričakuje.

Zehetmayrov način pridelovanja žita.

Rus Demčinsky je seznanil svet z načinom, po katerem pridelujejo žita na Kitajskem in s katerim pridobivajo menda bajno bogate žetve. Tudi na Ruskem se je baje ta metoda (način) obdelovanja izvrstno obnesla. Ko smo pojasnili v nekaterih člankih znanstveno podlago te metode, bi bila sedaj naša naloga opisati še, kako Rusi praktično osipavajo žita ter na tej podlagi premisliti, v koliko nam jih kaže posnemati. A ker so Demčinskyjevo metodo preizkušali že nekaj let tu in tam po Avstriji, zato hočemo seznaniti cenjene naše gospodarje samo z rezultati (uspehi) teh poizkusov.

Pisali smo že svojčas, da je glavno poslo Demčinskyjeve metode tole:

Žitna rastlina se čez kake 3—4 tedne po setvi, ko je prvo bilno kolenca že spočeto v svoji osnovi, vzame iz zemlje in presadi 3—4 centimetre globlje. Vsled tega se pojavijo iz prvega stebelnega kolenca t. zv. adventivni brstiči, ki se razvijejo deloma v korenine, deloma pa poženo nove bili. Na ta način pomnoženo koreninje je zmožno vsrkati znatno večjo množino hrane iz zemlje, to pa ima za posledico, da se cela rastlina močnejše razvija in dá obilnejšo žetev.

Ker je treba za presajanje rastlinic na enem samem hektarju (10.000 kvadratnih metrov, en oral je 5600 m²) več nego 40 delavnih dni, zato pri naših delavskih razmerah na tako presajanje ne smemo misliti niti v sanjah; tudi na Ruskem, kjer so poljedelski delavci vendar še mnogo cenejši nego pri nas, je presajanje neizpeljivo, zato je poizkusil Demčinsky nadomestiti to presajanje z osipavanjem. Seveda mora biti žito, ki naj je sposobno za osipavanje, sejano s rogo v vrste. Demčinsky se poslužuje v ta namen posebnega sejalnega stroja, ki seje po 220 m do 3 m na široko naenkrat. S tem strojem seje žito v pasovih z dvema vrstama, ki sta oddaljeni osem (8) centimetrov narazen. Med posameznimi pasovi je presledka po 18 cm, med vsakimi štirimi in štirimi pasovi pa je še širša razdalja po 30 cm, ki služi kot steza, po kateri hodita delavec in vprežena žival, ko obsipavata.

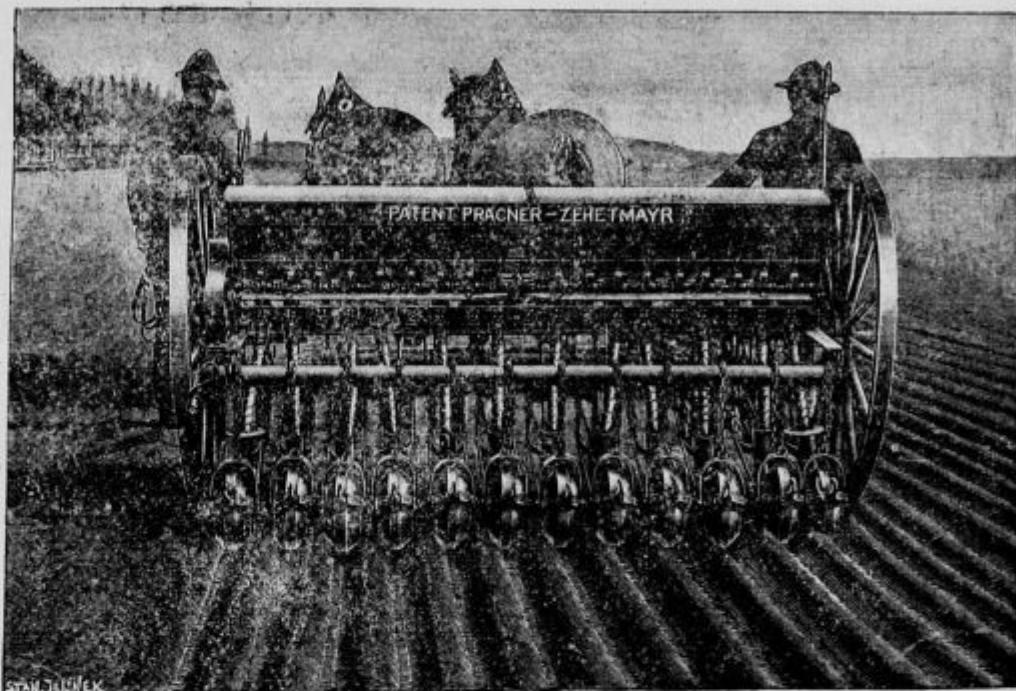
Da morajo biti pri teh delih delavci precej izvežbani in kolikormoč malo nerodni, je jasno. Veliko vprašanje je tudi, je li se da pri naši bolj zvezni prsti setev tudi lepo enakomerno prisuti ali ne, kakor je to mogoče pri mnogo rahlejši ruski prsti. Demčinsky je tudi pri tej metodi dosegel krasne uspehe in smatra to za metodo bodočnosti.

Na vsak način je ta kulturna metoda vredna, da bi se tudi za naše slovenske razmere preizkusila; ker se bodo zasebniki težko dobili za take poizkuse, zato so poklicana gotovo tukaj gospodarska društva v zvezi s kmetijsko družbo in slav. deželno upravo, da poizkusijo, kaj se dá v resnici doseči z novo to kulturno metodo. Gotovo je, da zahteva Demčinskyjeva metoda precej spretne in zanesljive delavce,

drugič je pa tudi s sejanjem detelje na žito tukaj velika težava, okoliščine, ki gotovo niso mikavne.

Mnogo bolj enostavna je Zehetmayrova metoda. Prva skrb pri tej metodi

mora biti pač ta, da se polje dobro pripravi in lepo očisti, da je mogoče na njem delati. Zehetmayr je namreč sestavil poseben sejalni stroj, pri kojega porabi se dá celo naše vprašanje razrešiti na zelo pri-

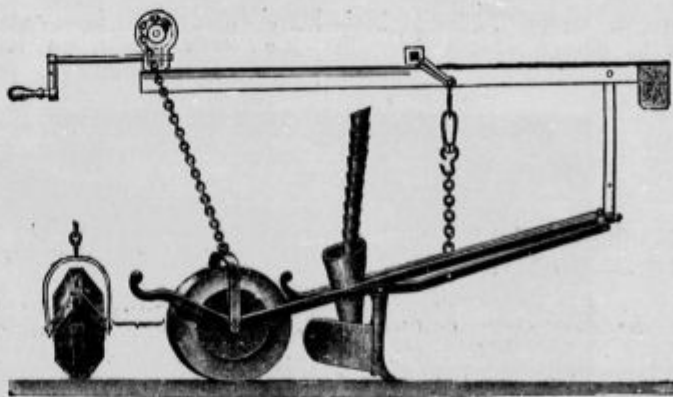

prost način; pri tem se prispo spodnji deli stebela brez vsakega posebnega večdela.

Stroj v ta namen vam predločuje naša slika. Izdeluje ga Janez Pracner v Roudnicah ob Labi. Njiva, kjer se seje, mora imeti kolikor mogoče gladko površino. Žito se seje v žlebiče, ki si jih nareja stroj sam, na zemljo pa pritiskajo zrnje in ga zakrivajo posebni majhni valji; tako nastajajo med posameznimi žlebiči mali gre-

beni s poševnimi stranskimi stenami. Tak sejalni stroj, ki seje 2 metra na široko, po 10 vrst naenkrat, ki so po 18 cm narazen, stane okoli 850—900 kron.

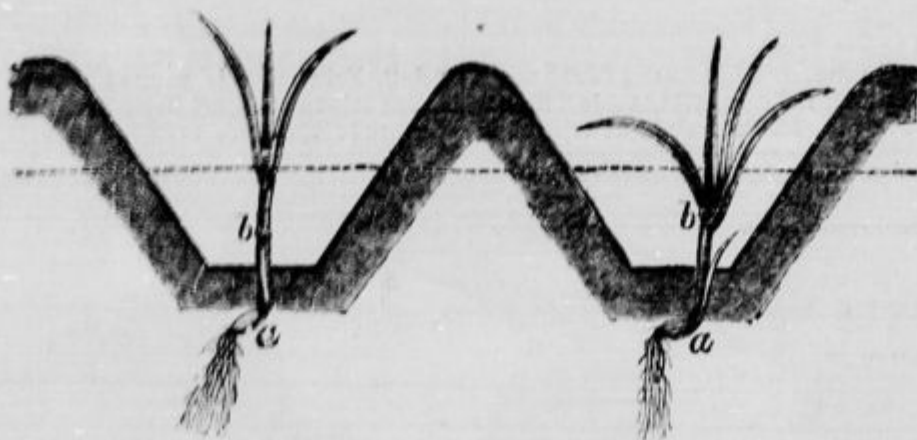
Ako čez kake štiri tedne prebranaš in povlečeš tako njivo, se grebeni, ki jih je bil napravil sejalni stroj, lepo porazdele in rastlinice, ki so nastale v žlebičih, se pokrijejo pri tem same od sebe s prstjo do prvega bilnega kolenca.

En posamezen členek tega sejalnega stroja vidite vpodobljen tukaj. Spredaj na desni strani je pritrjen majhen lemež, kot se rabi za osipavanje, ki se lahko postavi različno visoko; ta ima namen potegniti žlebič, v katerega pada seme, ki je spravljeno v sejalni omari in prehaja po zavojiti cevki in sejalnem lemežu na tla. Valjar, ki teče zadaj, obstoji iz srednjega, okrog 3 cm širokega, cilindričnega dela, ki ima na obeh straneh stožčaste (konične) ploskve, ki imajo obliko prisekanih stožcev. Kadar so valjarji v delu, stiskajo trdno grebene, ki se nahajajo med vsakima dve-

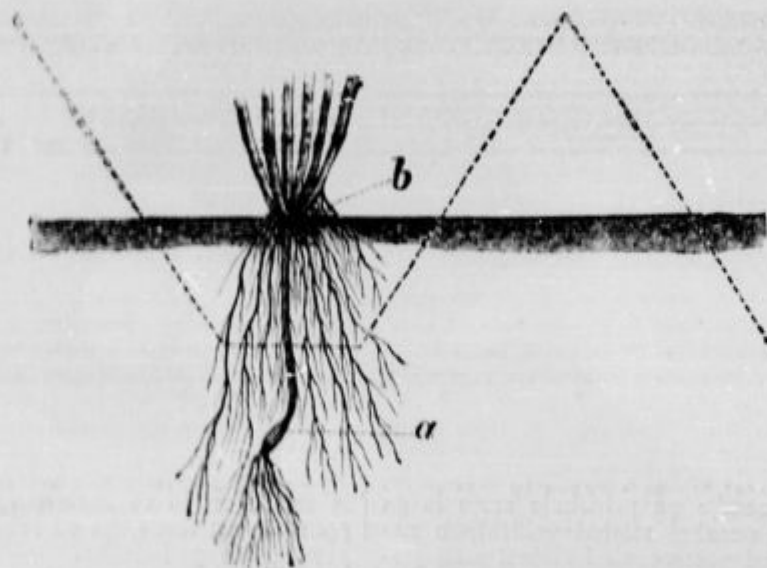
ma žlebičema, srednji, cilindrični del pa pritiska prst, ki se sesuje od stranskih sten na zrnje v dnu žlebov, ga tako pokrije in pritiska. Vsled tega vzkaliyo vse rastlinice enakomerno, ker so vsejane takorekoč v popolnoma ravni ploskvi.

Dobro stisnjene stranske stene ne izgubijo lahko svoje oblike, četudi jih pustimo čez zimo nepovlečene; ne deževje, ne vetrovi jim ne izpremenijo lahko oblike; vsled tega se rastlinice v žlebičih ne zasujejo prekmalu, ampak se do nastanka prvega nadzemjskega kolenca razvijajo enakomerno.

Naslednja slika nam kaže presek njivne površine, dokler je strn še v žlebičih; črka a) pomeni seme žita, b) pa je prvo kolenca na stebelu.

Ta-le slika pa nam predločuje prerez polja, ko smo ga že prevlekli; iz prvega stebelnega kolenca poganjajo navzdol korenine, navzgor pa številne bili.

Zehetmayrova metoda žitnega pridelovanja ima še mnogo drugih solčnih plati.

1. Če je ob času setve suho vreme, tedaj seme, po tej metodi sejano, veliko lažje kali, nego pri starem načinu

obdelovanja, ker pride globlje v zemljo in imajo spodnje plasti zemlje mnogo več vlage, nego vrhnja, 4—5 cm debela plast. Tudi se drži v žlebovih vlaga ob suši mnogo dalje, ker jo varujejo grebeni pred sušičnimi vetrovi; na drugi strani je pa vsled stisnjene prsti v okolici vsejanega zrnja povišana lasovitost (kapilarnost), ki privablja iz globine potrebno vlago za kaleče zrnje. Najrahljši dežek, ki pripravi po dolgem pričakovanju izpod neba, ima pri tej metodi že veliko uspešnosti, ker odteče voda ob poševnih stenah navzdol v žlebiče naravnost proti žejnim žitnim koreninam. Dva do tri milimetre dežja pomeni pri tej metodi za mlado setev že večji blagoslov, nego pri navadnem obdelovanju 10 milimetrov padavine.

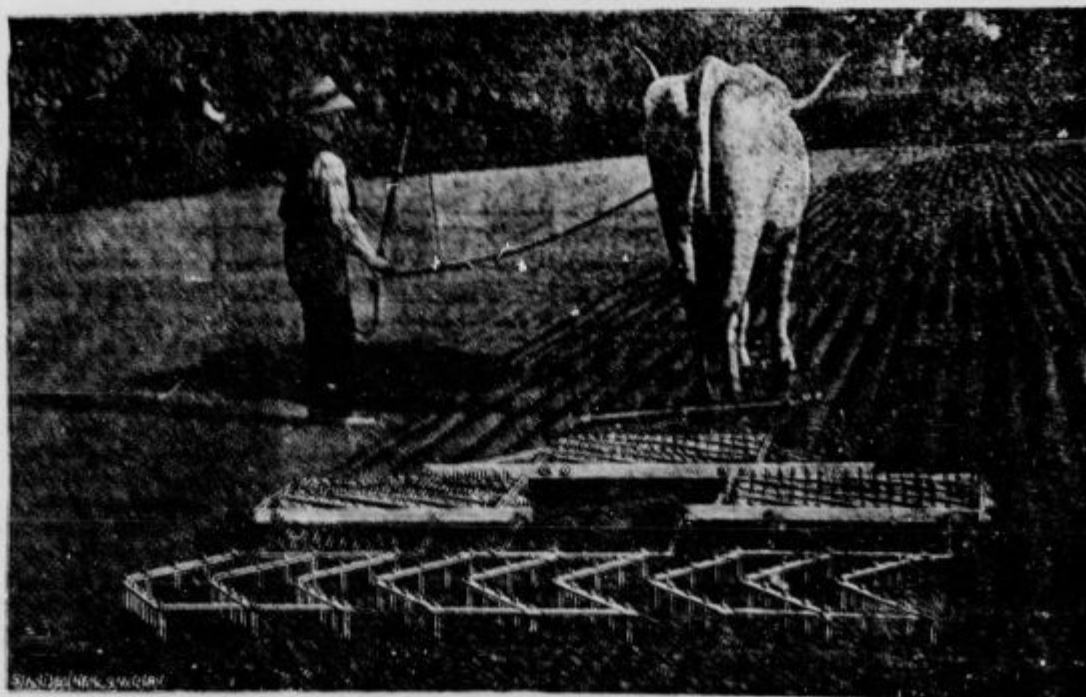
2. Ker so valjci precej težki, pritisnejo zrnje dobro na zemljo; to je pa velike važnosti za hitro kaljenje, kakor tudi za naglo razširjanje prvih finih vlaknatih korenin in s tem tudi za nagel in enakomeren razvoj cele rastline.

3. S tem, da prevlečemo čez štiri tedne po setvi polje, zrahljamo zopet gornjo plast njive; to je najboljšo sredstvo, da preprečimo po možnosti izsuševanje zemlje. Zato družbi Zehetmayrova metoda v sebi dvoje važnih vrlin: izkorišča prav dobro zemeljsko vlago, obenem pa štedi z njo in jo konservira ob vrcem času.

4. Za zatiranje plevla, zlasti osata, je Zehetmayrova metoda zelo priporočljiva. Brana, s katero štiri tedne po setvi povlečemo njivo, zakrije plevel, ki se nahaja po žlebovih in ga večinoma zaduši, plevel pa, ki raste po grebenih, popolnoma poruče. Tako se spravi s pota plevel, ne da bi bilo treba še posebej truditi se za to.

5. Ker je površje njive razdeljeno v žlebiče in grebene, se s tem znatno poveča njivska površina, vsled tega se zamorejo bakterije, zlasti one, ki vežejo nase dušec iz zraka, močnejše pomnoževati, kakor če bi bila ploskev gladka.

6. Tudi proti pozebi žita je Zehetmayrova metoda močan branik. Če smo

rž ali pšenico sejali dovolj zgodaj, da smo ju mogli povleči še pred zimo — to se mora zgoditi vsaj 2—3 tedne preje, nego nastopi močnejša zmrzlina — potem stopi rastlina že tako krepka v zimo, korenine so tako močne in leže zlasti prvotne korenine tako globoko pod površjem, da je pozebljenje domala izključeno. Če vas je pa zima prehitela in nismo mogli povleči že na jesen, so mlade rastlinice tudi v tem slučaju po novem načinu na boljšem, ker ležijo koreninice globlje, ker so grebeni že sami na sebi krepko varstvo proti mrzlim vetrovom, in če pade le malo snega, se nabere le-ta v žlebičih, iz katerih ga ne spravi izlepa kaka sila.

7. Druga prednost te metode, ki je ne smemo podcenjevati, je ta, da pridejo pri nji umetna gnojila krepkeje do svoje veljave, nego pri kateremkoli drugem načinu obdelovanja; to je pa tudi čisto naravno, saj razvijejo tukaj rastline svoje korenine mnogo krepkeje, je torej dan v obilni meri prvi pogoj za obilno sprejemanje hrane. Posebno čilski soliter se dobro obnese; tega namreč potreujemo neposredno pred brananjem; večina solitra zdrži ob stranskih stenah grebenov doli v žlebiče: naravnost nad žitne koreninice. Ko polje prevlečemo, zakrijemo soliter z vlažno zemljo, ki raztopi soliter tudi brez vsakega dežja, in tako pride to važno dušičnato gnojilo na pomoč rastlini ravno v najvažnejšem trenutku, to je ob času, ko se izcimljajo drugotne koreninice in se prične rastline obraščati tudi navzgor.

8. V nasprotju z ruskim osipavanjem žit ima Zehetmayrova metoda veliko prednost, da se tu lahko seje med žito detelja. Treba ni drugega, nego po prvem brananju žita posejati deteljno seme na široko, nato pa se še enkrat povleči s prav lahko brano ali pa s trnjem, in detelja bo lepo in enakomerno vzkalila. Ker sejemo deteljo šele štiri tedne po jarem žitu, zato se ne more detelja do žetve še močno razrasti; v sled tega pa tudi ne zmanjša žitnega pridelka tako zelo, kot ga pri dosedaj navadni metodi.

9. Ako bi se po prvem brananju napravila vsled močnega deževja skorja na njivi ali če bi se prikazalo mnogo plevla, potem kaže polje prevleči še eden- ali tudi večkrat. Ni se bati, da bi se poškodovale rastline, ker so rastlinske koreninice močno razvite in segajo globoko v zemljo. Tako prezračevanje zemlje, ki ga lahko izvršujejo najpreprostejši delavci, je zelo koristno in izdatno pomnoži pridelok.

10. Sejalni stroj po Zehetmayrovem načinu prihrani mnogo semenskega žita. Koliko semena bo porabil, to vprašanje mora in more sicer rešiti le vsak gospodar zase; kajti obrast igra pri tem veliko vlogo, poleg tega pa je množina semena odvisna tudi od tega, kako je njiva obdelana in od zaloge redilnih snovi, ki jo hrani v sebi. Gotovo pa je, da prihrani Zehetmayrova metoda najmanj 30—50% semena že v primeri z navadnim sejalnim strojem, koliko pa šele v primeri z navadnim sejanjem z roko! Samo prihranek na semenu bi tudi pri nas vsako leto bogato plačal sejalni stroj, ki bi si ga omislila kaka strojna zadruga in bi ga člani tudi pridno rabili.

Vse prednosti Zehetmayrove metode se dosežejo brez najmanjše žrtve na delu z živino ali z ljudmi, edini izdatek je enkratna nabava za to potrebnega sejalnega stroja; izpremeniti bi morali seveda tudi pluge, da bi orali na ploho, ne na razore, kot doslej, in slednjič je zelo priporočati tudi Zehetmayrova valjična brana, o kateri zinemo prihodnjič kaj več.

Raba sejalnega stroja je silno preprosta, seveda pa mora biti polje za tako setev, kot smo že poudarili, dobro pripravljeno (pripravljeno); površina mora biti dovolj osušena, ne preveč kepasti in ne vsa preprežena s koreninami detelje, korus, pirnice in podobnih prijateljic, kot strop hleva s pajčevino.

Če je svet bolj peščen, obtežimo pritiskalne valje z uteži, če svet visi, moramo gledati na to, da bodo tekli naši žlebovi po možnosti vodoravno, da ne bo mogla morebitna ploha tako lahko odploviti semena.

Po setvi ostane polje mirno toliko časa, da dobé rastlinice tri, deloma tudi po štiri listke, torej kake štiri tedne. Ta termin (obrok) je seveda po razmerah topoline in vlage, po kaljivosti semena itd. lahko različen. Nato prevlečemo polje s Zehetmayrovo valjično brano, ki ni drugega nego kombinacija ali zveza lahkega bodičastega valjarja in lahke brane. Z njo razdrobimo povrhnjo skorjo, uničimo plevel in zasujemo žlebiče. Polje se obenem poravna in vrhnja plast dobro preahlja.

Če rabimo umetna gnojila, potem potresemo fosfatna (Tomaževa žlindra, kostna moka itd.) in kalijeva gnojila (kajnit, kalijeva sol itd.) še pred setvijo, čiljski soliter pa neposredno pred brananjem.

Tudi za saditev fižola in drugih stročnic, korus in podobnih rastlin lahko rabimo Zehetmayrov sejalni stroj.

Naše strehe.

II.

3. Lesene strehe. Omeniti hočem tri vrste lesenih streh: a) strehe iz klanih-deščic (šindelnov), b) skodle, c) navadne deske.

a) Šindelní se nakoljejo iz smrekovih debel, ki se razžagajo na kose dolge pol metra dolge in so 6 do 10 cm široki in krog 1 cm močni. Pribijejo se z železnimi žebli na remeljne, ki so pol metra narazen. Te vrste streha je še bolj lahka kakor slamnata, krije prav dobro in ne prepušča prav nikake mokrote. Tudi trpežna je še precej, traja namreč okrog 20 let. Ta streha pa ima isto slabo stran kakor slamnata, rada se užge. Šindelní so namreč tanki in če so suhi, se vnamejo tako radi kakor slama. Streha iz šindelnov stane 2 do 3 K m².

b) Skodle so prav kratko klane deščice večinoma iz trdega lesa. Je na Kranjskem še nekaj cerkev, ki so krite s hrastovimi skodlami. To je zgodovinska znamenitost, danes pa ne bo nikdo

ž njimi kril, ker imamo dosti cenejšega materiala.

c) Z deskami pri nas malo pokrivamo in k večjemu strehe, ki naj služijo le nekaj časa. Deske se polože od slemena proti kapu po strehi navzdol, da voda lažje odteka. Pribijejo se na obrezance, ki so lahko do 2 m vsakebi. Deska na deski mora biti nekaj centimetrov nakrita, ali pa se čez sklade pribijejo ozke deščice. Ta streha je lahka in traja 20 do 30 let, če pa se po barva s katranom in posuje z drobnim peskom, traja tudi dalj časa in je dokaj varna pred ognjem. Štirjaški meter stane 1 K 50 vin. do 2 K.

4. Streha iz lesnega cementa. Gotovo si že katerikrat videl hišo, ki ima popolnoma ravno z debelim gramozom posuto streho, po kateri ljudje hodijo, perilo na njej suše in imajo na njej celo vrtove. To je streha iz lesnega cementa. Za kmečke gospodarje, katerim jaz to razpravo pišem, te vrste streha sicer ni posebne važnosti, ker pa bi se morda katerikrat vendarle kdo utegnil zanjo odločiti, naj vsaj popišem, kako je narejena.

Ker je ta streha najtežja, kolikor jih je sedaj v rabi, 1 m² tehta 150 do 180 kg, mora biti les za ostrežje poseben močan. Na špirovce, ki vise samo 3 do 5 cm na 1 m, se vzporedno s slemenom pribijejo 3 cm močne deske s peresom v skladih, da se prav nič ne vzdigujejo. Te deske se pokrijejo s strešno lepenko, kakor navadne strehe, na lepenko se pa položi cementni papir v treh ali štirih plasteh. Vsaka plast se mora prej namazati z raztopljeno vročo tekočino, ki je sestavljena iz tera, smole in žvepla in se imenuje lesni cement (Holzzement). Na to vročo smolo se položi druga in tretja plast papirja in se tako prilepi. Tudi zadnja zgornja plast papirja se z lesnim cementom namaže. Na ta papir se nasuje drobnega peska 1 ali 2 cm na debelo, na pesek pa pride 8 cm debelega gramoz ali zemlje in streha je gotova. Da te tvarine ne sperejo zalivi s strehe, mora streha krog in krog imeti nekako ograjo iz cinkove pločevine, visoko kakih 12 cm, kar seveda ne morem tukaj natančneje popisovati.

Če je ta streha prav narejena, smem skoraj reči, da je najboljša izmed vseh streh. Ima namreč te-le prednosti:

a) varna je proti ognju izmed vseh streh najbolj; to priznavajo strokovnjaki celega sveta;

b) drži vodo popolnoma in je izredno trpežna, ker skozi pesek ne pride do nje niti mraz niti vročina, popravil pri njej ni nobenih;

c) ne prepušča niti mraza niti vročine; pozimi je pod tako streho gorko, poleti pa lepo hladno;

d) prostor na strehi se lahko porabi za karkoli.

Tudi posebno draga ni te vrste streha; 1 m² stane namreč nekako 4 K 50 vin.

5. Kovinske strehe. Te vrste kritje pride pri gospodarskih poslopih le malokdaj v poštev, ker je nepraktično in predrago, zato jih popišem le kratko. Brez dvoma najboljša je bakrena pločevina, ker je nobena rija ne prime. Ima pa to napako, da je zelo draga, 1 m² narejene strehe stane okroglih 20 K. Dobra je tudi železna pocinkana pločevina, toda barvati jo je treba vsakih 5 let; 1 m² stane dobrih 6 K. Dokaj slabejša je cinkasta pločevina, ima namreč to lastnost, da spodnja stran na deskah sprhni, razjé jo neka bela rija in začne pušati, dasi je zgornja stran videti zdrava. Nekatere tovarne delajo različne oblike pločevinaste opeke, ki se z žblji pribije na streho; take opeke se dobe celo iz litega železa, 1 m² tehta 25 do 30 kg in stane 10 do 12 K. Črna železna pločevina je sicer cenejša, pa zato nerabna, ker jo rija prehitro razjé; 1 m² stane 3 do 5 K.

6. Eternit in cinit. To so 3 ali 4 mm debele plošče velike 30×30 ali 40×40 cm. Tvarina je cement in asbest stisnjena z velikim pritiskom. Asbest je neke vrste kamen, ki se razprede v tanke nitke. Te se pomešajo med cement in ga na vse strani zvežejo, kakor če med beton železo denemo. Eternit je precej varen proti ognju, mraz in vročina mu ne prideta do živega, pa zelo lahek je, 1 m² tehta samo okrog 10 kg; zato ga radi kupujejo v takih krajih, kjer so hudi klanci in je daleč do železnice, da imajo manj vožnje. Z eternitom se krije ali na deske ali pa na remeljne. Pod eternit je dobro pribiti strešno lepenko, kajti eternit je jako gladek in kadar gre dež z vetrom, tedaj rado zateka. Ako je streha krita s prav gladkim materialom, tedaj veter deževnico po strehi navzgor žene in če strešniki ne zapro popolnoma, teče ta deževnica na vrhu vsakega strešnika pod streho in to se deloma tudi pri eternitu zgodi. Druga slaba lastnost eternita je ta, da ob času požara močno poka in ni varno preblizu take strehe iti, ker frče razbeljeni kosi eternita na vse strani. Tretja napaka njegova je pa ta, da je predrag: sam material stane za 1 m² strehe nad 3 K, izdelana streha pa nad 4 K. Tudi popravljati je tako, streho silno težko, ker je vsaka plošča na treh straneh pribita. Popravljati jo je pa treba večkrat, bodisi da jo je kdo s kamnom prebil, ali pa če jo toča prevrta. Pred leti sem videl streho iz eternita, ki jo je bila toča prevrta; prav čedne luknjice je naredila, niti plošče ni ubila, ampak samo prebila jo je, kjer se jej je zdelo. Popravilo je pa silno težavno, podtikati je težko, vse trgati pa še težje. Ker je eternit samo 4 mm debel, ne zapira poslopja pred vročino in mrazom prav nič; pod eternitom je neznosna vročina in istotako neznosen mraz. Pred leti smo eternitu veliko slavo peli, sedaj pa se nam je navdušenje močno poglelo. Kar sem rekel o eternitu, velja istotako tudi o cinitu, ki ima samo ime drugo, v bistvu pa je stvar ista. —

V prihodnji številki se pomenimo o strehah iz opeke. P.

Nov način zidanja.

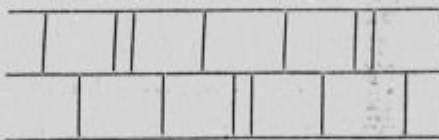
Pri nas zidamo splošno predrago, ker naš stavbeni red je najbolj zastarela postava, kar jih je na svetu. Zahteva namreč, da mora biti zid iz kamena močan najmanj 60 cm in zid iz opeke vsaj 45 cm. Tak zid je na vsak način pretežak in predrag. Drugodi zidajo vse bolj lahko in ceno. Popisati hočem kratko nek način zidanja, ki je pri nas na deželi še čisto neznan.

Zid se dela iz zidne opeke, in sicer je pri tem glavno pravilo: Vsaka opeka se stavi pokonci. Pokonci postavljena opeka namreč veliko več vzdrži kakor ploskoma položena. Ena vrsta po robu postavljene opeke tvori zunanjo stran stene, druga enaka vrsta pa znotranjo stran stene; obe vrsti se pa počez z opeko zvežeta kolikor je treba na gosto. Po sredi pa je stena votla. Tako zidanje bi tako-le izgledalo od vrha:

Tukaj je zunanje in notranje lice z opeko vezano na vsakih 45 cm, to je na poldrugo opeko.

Od strani je zid take oblike:

Tako zida lahko vsak navaden zidar, samo prav natančno mora delati in vedno vezati, da ne pride kje sklad na sklad.

Če je treba močnejši zid, tedaj naj se veže s počesnimi opekami na vsake pol opeke, kakor kaže naslednja podoba.

Tak zid je močan ravno tako kakor poln zid, gre pa vanj skoraj pol manj materiala. Priporočamo toplo našim gospodarjem, da se te nove zidave poprimejo, ker je cenejša in v vsakem oziru boljša nego dosedanje. Take stene so popolnoma suhe in nič bolj mrzle kakor dosedanje.

Tržni pregled.

Letos ima sladkor na svetovnem trgu skoro stalne cene. Naše gospodinjice pa bridko čutijo, da se je prav znatno podražil. Tu stojimo pred uganko, ki se pri natančnem vpogledu kmalu razvozla. Pri nas

imamo še vedno podkartel sladkornega kartela. Na Kranjsko ne sme po dogovoru nobena tovarna na Avstrijskem sladkorja drugemu poslati, kakor le agentom tega podkartela. Vso to kupčijo vodi Jadranska banka. Sladkor je zdaj pri nas skoro 3 vin. dražji kakor drugod. To se pravi po domače, da imajo ti oderuhi pri vsakem vagonu še posebej 300 K dobička. Na Koroškem se dá od trgovcev sladkor še podroko precej cenejši dobiti. Ker se pa gre tem ljudem za mastni zaslužek, pošljejo pri vsakem novem slučaju, ko izvedo, da je kdo sladkor dobil, svoje ljudi poizvedovat, odkod so sladkor dobili, da bi potem pri tovarnah protestirali. Če pa kdo napravi sklep za celo leto, ponudijo vsem trgovcem v okolici toliko cenejši sladkor, da ga podjetni mož ne more brez zgube prodati. Kaj, če se zgubi enkrat 50.000 K, ki se povrnejo v kratkem z milijoni? To je pravo odiranje. Ravno zdaj hočejo še Koroško priklopiti svoji mreži. Naj vsak porabo sladkorja kolikor mogoče omeji, le za take dokaze so kartelisti občutljivi.

Nemške tovarne ponujajo cepivo proti rdečici prašičev. 1 kg stane 37 M = 4366 kron. Dobi se tudi 10% popusta. Tovarne garantirajo, da noben prašič, ki je bil z njihovim cepivom cepljen, ne pogine za rdečico. Če se vendar zgodi, povrnejo škodo. Na Nemškem sme vsak cepiti, kdor hoče. Obenem pošljejo natančno navodilo, kako se cepi. Pravijo, da se vsak lahko nauči v par urah dobro cepiti. Rabi se za prašiče do 25 kg težke 3—5 cm³, do 50 kg 5 cm³, do 75 kg 8 cm³. 1 kg cepiva torej zadostuje za približno 200 navadnih prašičev. Treba je tudi nekaj kultur, ki so čisto poceni. Za uvoz tega cepiva mora dati poljedelsko ministrstvo svoje dovoljenje. Navadno ga dobe lekarnarji ali živinozdravniki. Smo že Avstrijci toliko bolj zabiti, da ne znamo, kakor znajo Nemci ali pa toliko bolj bogati. Letos se je določilo za cepljenje 6000 K državne podpore in še posebni znesek od deželne odbora. Ta znesek bi zadostoval za cepivo in kulturo 24.000 prašičev. — Deželna vlada je določila takso cepljenja od vsakega prašiča po 60 vin. Kdor je kdaj videl cepljenje, bo vsak pritrdil, da se prav lahko cepi na dan 300 prašičev. Živinozdravnik bo torej zaslužil v enem dnevu 180 K. Zakaj ne določi rajše primerno uradniškemu mestu dnevno dijeto in pot uradnika. To bi kmetje, ki so orinizirani, kaj radi plačali. Treba bo začeti kako večjo akcijo, da bo smel vsak cepiti, kakor je drugod dovoljeno. Podpora naj pa dobe posamezne zadruge ali županstva za nabavo cepiva. Tako bi rdečica v kratkem popolnoma zgnila. Naši kmetje bi ne imeli vsako leto na tisoče škode. Res ni 60 vin. posebni denar. Toda, kdor ničesar nima, jih ne more plačati.

Trgovina je po svetu v najlepšem cvetu, pri nas pa le slabo kaže. Na Balkan gre vedno manj blaga. Drugod je že več denarja, pri nas je stiska še večja. Polje pa povsod lepo obeta. V Ameriki upajo letos pridelati 140 milijonov q pšenice, 35 milijonov q več kakor lani. V vzhodni Evropi so imeli maja preveč dežja. Žito se ne more razviti. Splošno so pa z letino povsod

zelo zadovoljni. Kakor kaže, bo prav obilo pridelka.

Cena goveje živine gre počasi nazaj. 26. maja je bilo na dunajskem trgu 3690 glav. Prodajali so nemške vole: Ia 106 do 116, Ila 96—104, IIIa 90—95, posebne 127; ogrske sive: Ia 96—108, Ila 90—95, IIIa 84 do 88; ogrske rdeče in šekaste: Ia 105 do 122, Ila 96—104, IIIa 80—95, posebne 130. Bika: Ia 96—102, Ila 88—94. Krave: Ia 90 do 98, Ila 70—88. Cena je ostala skoro neizpremenjena, čeprav je bilo malo živine.

Maslo in mleko gresta v ceni zelo nazaj. Dansko maslo je padlo skoro za 50 vin. pri 1 kg. Uvaža se ga na dan do dva vagona. Tudi kupčija s sirom se ne more razviti.

Kako se navadno dela s kmeti, kaže lepo sledeči zgled. V Švici so dajali kmetje lani mleko v tovarno za zgoščeno mleko. Na dan je dobila tovarna 90.000 litrov mleka. Lani je izplačala akcionarjem 20% dividende od osnovnega kapitala. Letos je hotela kmetom pri 1 litru mleka kar 4 vin. odtrgati, ko so sklepali novo pogodbo. Kmetje so pa dejali, da po tej ceni mleka ne dajo, ker se jim bolj izplača sir delati. Niti eden se ni dal premotiti. Na pomoč

so jim prišle druge zadrage, ki so jim obljubile posebno pomoč za vsakih 100 litrov mleka, katerega bodo posirili, da se tako ubranijo izkoriščanja po tovarnah. Bogatini hočejo po tovarnah vse kolikor mogoče drago prodati, kar pa kmetje prodajo, najnižje kupiti. Kjer kmetje skupaj držijo in ohranijo edinstvo pri zadrugah, je to seveda nemogoče. Ko bi pri nas kmetje spoznali to prvo dolžnost stanovitnega napredka, bi bilo tudi pri nas drugače.

27. maja so prignali na Dunaj 8035 prašičev za meso in 7303 debelih. Mesne so plačevali: Ia 136—144, Ila 130—135, IIIa 120—128; debele: Ia 122—124, Ila 118 do 121, IIIa 112—117. Pripeljanih je bilo 6645 manj prašičev kakor prejšnji teden. Cene so se vzdignile za 12—14 vin. pri 1 kg. Bati se je, da bi znala vlada vsled pritiska meščanov dovoliti iz Balkana večji uvoz.

Letošnjo spomlad so imeli povsod po svetu precej več sena, kakor lani ob tem času. Cena sena je povsod precej nižja. Trava je bolj redka, vendar ne bo krme primanjkovalo. Zato pa pada cena močnim krmilom, ker kmetje zanje dosti ne marajo.

Žito kaže prav lepo. Zato je tudi kupčija zelo živahna. En sam dan so koncem

maja naložili v ameriških pristaniščih 1.224.000 bušelnov, torej še več kakor toliko mernikov. Cene padajo. Prodajali so 28. maja na Dunaju: Pšenico, najboljšo ogrsko 11'65—12'10, domačo 10'70—11'10, slovaško rž 9'30—9'60, domačo 8'95—9'50, ječmen 8'50—9'25, turšico 8'50—8'75.

Sladkorna pesa povsod dobro obeta. Podražila se je pa volna; cene suknja bodo skoro gotovo večje. Državne rente so zopet padle. Zdaj ponujajo kronsko rento imenske vrednosti 100 K za 83'15 K. Država je še vedno v težavah. Bankam se pa splošno prav dobro godi. Mnogi poslanci zahtevajo, da bi se prepovedalo bankam sprejemati hranilne vloge ali pošiljati v ta namen agente okoli.

LAKI, EMAJLI, BARVE, FIRNEZI
ZNAMKE „OREBON“
793
so najboljši. Tovarna Mor. Šumbersk.

Steckenpferd-
lilijino mlečno milo

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno
negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice.
Dobi se povsod A 80 vin. 963

Laxigen

najpriljubljenejše odvajalno sredstvo

za ureditev odvajanja in preprečenje zaprtja za odrasle in otroke. Dober okus
najvišje mere, lagoden, siguran učinek, od zdravnikov najboljšo preizkušeno
in priporočeno.

1 puščica (20 sadnih konfitir) K 1.30.

Varujte se pred manjvrednimi ponaredbami in zahtevajte izrecno LAXIGEN. Dobi
se v lekarnah ali pri glavnem založniku: C. BRADY, Dunaj I., Fleischmarkt 1.
V Nemčiji je LAXIGEN vsesplošno znan pod imenom LAXIN.

Obleka, klobuk in črevlji

Vse skupaj samo kron 29.50.

Izredni priložnostni nakup!

Kompletna moška obleka!
obstoječa iz suknjice, hlače in telovnika,
iz najboljšega, trpežnega kamgarnja, ali
brnškega sukna ali iz pristnega šlajerskega
lodna v poljubni velikosti, svetle
ali temne barve, gladkega ali kariranega
v lepih in modernih vzorcih.

Moški klobuk „Kavalir“
mekhak ali trdi iz najboljših klobučevine
s svileno podlogo in trakom, zelo ele-
ganten in modern, črn, rujav ali siv.

Moški črevlji iz usnja!
(na lastiko ali za hrabilazce) iz najbolj-
šega usnja, lepi, udobni, moder, fason.
Vsi nakupa velike tvorniške zaloge
nam je mogoče to moško garnituro ob-
stoječo iz klobuka, obleke, in črev-
ljev, prodajati po tako znatno reducirani
ceni za samo

K 29.50 namesto K 60.

Kot mera za moške obleke zadostuje
obseg čez prsa, trebuh, dolžina rokav-
ov, hlače in koraka. Mera za klobuk za-
dostuje obseg glave, za črevlje pa dol-
žina stopala. 1681

Samorazprodaja po povzetju

M. SWOBODA, Dunaj III/2, Hiesgasse 13—404.

Učenca

• mizarstvo obrt sprejme takoj Ivan Bučan,
mizarstvo mojster, Vižmarje pri Ljubljani. 1700

Lepo poslopje

v št. Vidu nad Ljubljano prodam.

Prav blizu farne cerkve, jako ugodno za
letoviščarje in tudi za zasebno stanovanje.
Prilike ne zamuditi, ker bom prodal
vsled obrtnih razmer. Več se izve istotam
pri latniku v št. Vidu nad Ljubljano
št. 76. 1695

Sirup PAGLIANO

najboljše čistilo za kri.

Iznajden od prof. GIROLAMO PAGLIANO
leta 1838 v Florenci. V tisočeri rodinah
že nad 70 let v uspešni rabi. **Zahtevajte
izrecno v vseh lekarnah pravi sirup
„GIROLAMO PAGLIANO“ z modro varst-
veno znamko s podpisom iznajditeljevim:**

Girolamo Pagliano

1660

Vsa nadaljna pojasnila daje tvrdka:

Prof. GIROLAMO PAGLIANO v FLORENCI Via Pandolfini

(Prospekti na zahtevo zastoj in franko.)

Zanesljiva francoska (japonska)

semenska ajda

se letos zopet dobi pri 1677

Viljemu Steinhertzu v Ljubljani,
Dunajska cesta, Mathianovo dvorišče.

V trgovino z mešanim blagom
sprejme krepkega, razvitega
z primerno izobrazbo tvrdka

S. Jenko in br. Podgrad-Istra. 1705

dečka

V Ameriko
in Kanado

zložna, cena
in varna

vožnja s CUNARD LINE

Bliznji odhod iz domače luke:

Trsta: Carpathia 4./6., Ivernia 18./6., Sa-
xonia 6./7., Panonia 20./7. 1913.

Iz Liverpoola: Campania 7./6., 28./6., 26./7.,
16./8.; Caronia 14./6., 19./7., 26./8.; Mauretania
21./6., 12./7., 9./8., 30./8.; Carmania 5./7., 12./8., 9./9.,
18./10.; Lusitania 2./8., 23./8., 13./9., 4./10., 1913.

Pojasnila in vožne karte pri Andreju Odlasek.
Ljubljana, Slomškova ul. 25, blizu cerkve Srca
Jezusovega. Cena vožnji: Trst—New-York III.
razred za one, ki potujejo v Kanado K 120—
in za one v Združene države K 140—, otroci
pod 12 let K 70; povsod še 20 K za osebni davek.
3988/11

Kuharica

1658

pridna in poštena, se takoj sprejme
blizu Ljubljane. Kuhati mora tudi za
družino in kruh peči. Prednost imajo
z dežele. Plača po dogovoru. Starost
od 25 do 30 let. Naslov pove uprava
lista pod št. 1657. (Znamka za odgovor).

102

Najboljša češka tvrdka.

Geno posteljno perje!

1 kg sivga, dobrega, skubljenega 2 K 40; boljšega 2 K 40; prima polbeloga 2 K 80; beloga 4 K; beloga puha 5 K 10; 1 kg izrodno finega, snežno-beloga, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; beloga puha 10 K; najfinejši prani puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene napolnjene postelje

iz zelo gostega rdečega, modrega, beloga ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, pulnatim postelnim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm široke, K 13, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 20; spodnje pernice iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošljajo proti povzetju od K 12 višje franko. Zamenjava dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.

Cenik zastoj in franko.

2261

S. BENISCH, v Dešenici štev. 71, Češko.

Samo enkrat v življenju!

50.000 spalnih odelj
1486 po K 1'95

za izvoz na Balkan določene, a radi vojne nevarnosti pridržane, iz pristne brnske Himalaja-volne, okoli 200 cm dolge, 180 cm široke, v krasnem črtnem zlate-lesnu s krasnimi barvanimi bordurami se bodo samo še kratak čas prodajale za polovično tovarniško ceno po K 1'95 komad. Te Himalaja spalne odelje so vredne dvakrat tega denarja in se dobe pri nas po teh senzacijonelno nizkih cenah samo dokler je kaj zaloga.

1 komad Himalaja spalne odelje stane le K 1'95
3 komadi Himalaja spalnih odelj stane le K 5'70
6 komadov Himalaja spalnih odelj stane le . . . K 11'—

Samoprodaja po povzetju

M. Svoboda, Dunaj III/2, Hlessgasse 13-404

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekom 3 dni bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin RIA-MAXILO. — Cena lončka z jamstvenim pis-mom 1 krono. 387

Kemény (Kaschau) I.

Poštini preda 12/161 Ogrsko.

Samo direktno

pri suknarni

„SUDETIA“
Jägerndorf št. 42, avstr. šlez.

lahko kupite
sukno za moške in
ženske obleke kakor tudi
slesko plateno blago
najboljše kakovosti
za nizko tovarniško ceno.
Odrezi za ničevno ceno.
Zahtevajte vzorce! —
Krasne saison - novosti.

Leposlovni mesečnik

„Dom in Svet“

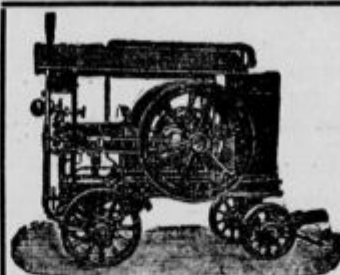
stane za celo leto
K 10'— Naroči se v
Ljubljani.

Pljučne bolezni ozdravljive!

Tisoči zdravnikov in bolnikov potrjujejo, da je angleški, laborno uga-jajoči pljučni redilni prašek „PEKTOSAN“ edini izdelek, ki na odstranjanje le najtrdočratnejšega kašlja, težko sape in hripavosti, zdravi katar na plju-čih, zvapni tuberkelje in popolno odpravlja sušico mrazico, bljuvanje krvi in nočno potenje, marveč tudi očividno krepi bolnike in sluzi kot zelo la-borno redilno sredstvo. — Cena veliki izvirni steklenici 5 kron.

Glavna zaloga: Lekarna Jos. pl. Török, Budapest VI., Kiraly ut. 12a in Andrássy ut. 26/a.

1341

Petrolin, bencin in bencol motorji in lokomobili.

ležeči in stoječi od 1—40 HP kakor tudi motorji na surovo olje z močnim pri-tiskom in motorji na surovo olje od 4—100 HP. Na tisoče motorjev v obratu. Mnogo pohvalnih pisem. Cena nabava. Ugodni plačilni pogoji. Naj-večje jamstvo.

J. WARCHALOWSKI
Dunaj III., Paulusgasse 3.

Ceniki in obiski odjemalcem zastoj

Olympic 45.000 ton. St. Louis. St. Paul.
Harianc. Oceanic.

V Ameriko

preko Pariza, Havre,
Southampton ali
Cherbourg-a

je najvarnejša, naj-
trejša vožnja z naj-
ejimi angleškimi pa-
niki sveta „WHITE
STAR LINE“ ter s
večimi brzoparniki
„AMERICAN LINE“,
so moderno urejeni
na katerih dobijo po-
tniki spalne sobice, v katerih so 2 ali 4 postelje.
Hrana se potnikom razdeli v posebnih sobah pri-
pognjenih mizah. Snažnost in dobra postrežba
na teh parnikih slehernemu zagotovljena. Oble-
potnikov iz Ljubljane vsak torek in vsako soboto
Natančnejša pojasnila daje brezplačno.

Oblastveno konces. potovalna pisarna
Edvard Kristan, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 41.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, pritličje, v lastni bliži nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi cela dežela Kranjska in jih obrestuje po

4 ³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-nik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

